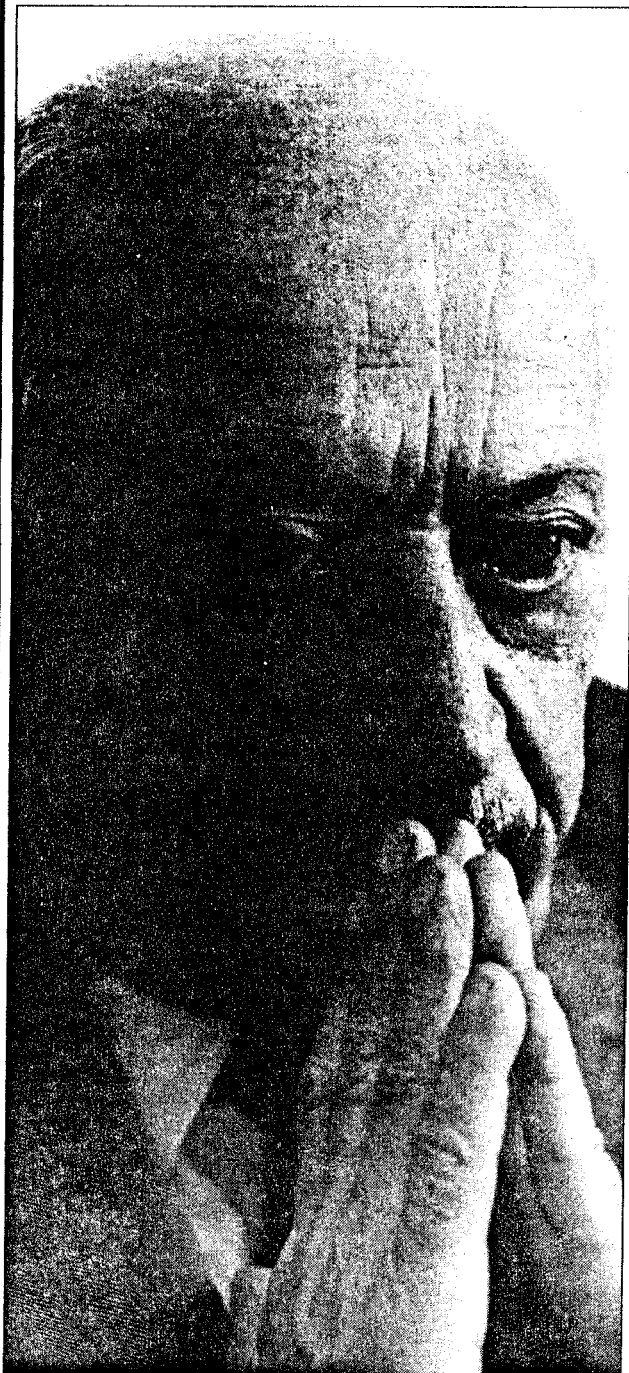

Harde utfall mot Simon Wiesenthal

HD
10/2-96
109508

Bonn (NTBs korrespondent Peter Schäffer):
Simon Wiesenthal, den østerrikske jøden som har
viet hele sitt liv til jakten på nazi-forbrytere, har

**bidratt svært lite til å oppspore Adolf Hitlers med-
hjelpere, ble det hevdet i et tysk fjernsynsprogram**
torsdag kveld.

STERKT KRITISERT: Nazi-jeger Simon Wiesenthal ser noe betenkt ut under en pressekonferanse i Oslo i juni 1987 (NTB-arkivfoto: Bjørn Sigurdson)

— Wiesenthal spilte liten eller ingen rolle i de store nazi-sakene etter den annen verdenskrig. Han mislyktes i jakten på Martin Bormann og Josef Mengele, Adolf Eichmann og Klaus Barbie, sa Eli Rosenbaum i NDR-programmet Panorama.

Rosenbaum leder avdelingen i det amerikanske justisdepartement som jakter på naziforbrytere, og felte en hard dom over Wiesenthals arbeid de siste 50 år.

— Han er inkompetent og selvopptatt og strør om seg med falske opplysninger. Han har ikke bare bedratt de overlevende fra konsentrasjonsleirene, men ført oss alle bak lyset, hevdet Rosenbaum.

I hele etterkrigstiden har Wiesenthal stått som symbolet på jakten etter nazi-forbryterne. Han har vært en helgen, men etter tv-programmet torsdag er dette helgebildet revet i filler. Programledelsen ønsket å gå den 87 år gamle Wiesenthal nøye etter i sømmene og utforske hans verdi som sannhetsvitne.

Rettssak?

Ifølge det tyske nyhetsbyrået Dpa forsøkte Wiesenthal å få stanset programmet før det gikk på lufta. Nyhetsbyrået Reuter meldte fredag fra Wien at Wiesenthal ikke har bestemt seg for om han skal saksøke fjernsynstasjonen for bakvaskelse.

Det vil først bli bestemt senere når Wiesenthal kommer mer til krefter etter en alvorlig sykdom, som gjorde at han ikke fikk sett Panorama torsdag kveld.

Simon Wiesenthal var den eneste i sin familie som overlevde Hitlers utryddelsesleire. I 1947 opprettet han sammen med sin hustru et dokumentasjonssenter i Linz, som senere ble flyttet til Wien. Wiesenthal og hans medarbeidere ville fortelle om jødernes skjebne under den annen verdenskrig og samtidig startet arbeidet med å spore opp nazi-forbryterne.

Dette senteret ble forbildet for lignende dokumentasjonssentrene — ikke minst i USA. I Tyskland og de skandinaviske land er Wiesenthal blitt stående som mannen som satte israelske agenter på sporet av Eichmann og fikk ham arrestert i Argentina i 1960.

Ingen hjelp

I en halvdokumentarisk film som senere ble laget om Simon Wiesenthals liv, står pågripelsen av Eichmann helt sentralt. Men i Panorama-programmet uttalte den daværende sjef for israelsk

etterretning, Isser Harel: — Ingen opplysninger av Wiesenthal fikk betydning for operasjonen. Ingen av hans påstander stemte, hevdet Harel.

Wiesenthal skulle ifølge egne opplysninger i en årrekke ha ligget i helene på den beryktede leirleiden Josef Mengele. Undersøkelser som er gjort av blant andre Wiesenthals mangeårige medarbeider Ottmar Katz, viser at store deler av Wiesenthals historie ikke stemmer.

Det samme er tilfelle med Hitlers stedfortreder Martin Bormann, som beviselig døde i 1945. Wiesenthal har hevdet at Bormann var observert i den tyske kolonien i Brasil så sent som i 1967.

Wiesenthal blir levnet liten ære i sakene omkring Eichmann, Bormann og Mengele. Verre er anklagene som settes fram om hans forhold til FNs tidligere generalsekretær og senere østerriksk president Kurt Waldheim.

Beskyttet Waldheim

Waldheim fikk en fin og plettfri vandelsattest fra Wiesenthal til tross for at nazi-jegeren kjente til alle viktige dokumenter om den tidligere SA-offiseren Waldheim. Det var utsagnene til Wiesenthal som gjorde det mulig for Waldheim å komme seg gjennom en valgkamp og bli valgt til Østerrikes president.

— Selv en amatør kunne se at Kurt Waldheim la et røykteppe over sin fortid som offiser under den annen verdenskrig, sa Eli Rosenbaum, som har gjort opp med mytene omkring Simon Wiesenthal i sin bok «Betrayal» (Forræderi) fra 1993. Boken ble utgitt i USA, men mye tyder nå på at den vil bli oversatt til tysk.

Forfatterne av Panorama-programmet, tyskeren Volker Steinhoff og amerikaneren John Goetz, mener at det tjener Wiesenthal til ære at han har holdt liv i historiene om nazistenes forbrytelser.

Men de to forfatterne vil ikke være med på noen blind idealisering av den gamle nazi-jeger. Derfor velger de å bryte med alle tabuforestillinger som omspinner Wiesenthal for å komme nynazistene i forkjøpet.

— Hvis høyreekstremistene i Tyskland fikk tilgang på den internasjonale kritikk av Simon Wiesenthal, ville de demokratiske krefter i Tyskland med ett befinne seg i en forsvarskamp, som de ikke ville ha noen mulighet til å vinne, mener Steinhoff og Goetz.